

3325/2006 ΕΦ ΑΘ

Εφετείο Αθηνών
Αριθμ. 3325/2006

Προεδρεύουσα: Ε. Αθανασίου, Πρόεδρος Εφετών
Εισηγητής: Α. Ξένος, Εφέτης
Δικηγόροι: Δ. Σαραφειανός - Γ. Δαούτης, Γ. Γιαννακόπουλος

... Αντικείμενο προστασίας κατά τις περί πνευματικής ιδιοκτησίας διατάξεις του νόμου 2121/1993 ΦΕΚ Α` 25/4-3-1993, όπως ισχύει μετά την τροποποίησή του με το άρθρο 4 του νόμου 2173/1993, το άρθρο 59, του νόμου 2218/1994, το άρθρο 3 του νόμου 2435/1996, το άρθρο 8 του νόμου 2557/1997, το άρθρο 81 του νόμου 3057/2002 που παλαιότερα διεπόταν από το νόμο 2387/1920 όπως είχε τροποποιηθεί από το νόμο 4301/1929 και την Διεθνή Σύμβαση Βέρνης (Παρισίων), που έχει κυρωθεί με το ν.δ. 4254/1962 και το ν. 100/1975, είναι το πνευματικό δημιούργημα ως έργο.

Ως έργο νοείται κάθε πρωτότυπο πνευματικό δημιούργημα λόγου, τέχνης ή επιστήμης που εκφράζεται με οποιαδήποτε μορφή μεταξύ των οποίων περιλαμβάνονται τα έργα των εικαστικών τεχνών στα οποία περιλαμβάνονται τα σχέδια, τα έργα ζωγραφικής και γλυπτικής, τα χαρακτηριστικά έργα και οι λιθογραφίες και τα αρχιτεκτονικά έργα (άρθρο 2 παρ. 1).

Σύμφωνα με το άρθρο 77 ν. 2121/1993 η έναρξη ισχύος του ν. 2121/1993 αρχίζει από την δημοσίευση στην εφημερίδα της κυβερνήσεως, δηλαδή από 4.3.1993. Η κτήση δικαιώματος επί πνευματικών δημιουργημάτων ως αύλων αγαθών υπό την άνω έννοια που έγιναν πριν από την ισχύ του άνω νόμου, διέπεται από το προϊσχύσαν δίκαιο. Συνέπεια της διάταξης του άρθρου 77 του άνω νόμου και των άρθρων 51 και 55 του εισαγωγικού νόμου του αστικού κώδικα που εφαρμόζονται αναλόγως προς αποφυγή δημιουργίας δύο συστημάτων πνευματικής ιδιοκτησίας (ενός υπό το προϊσχύσαν δίκαιο και άλλου υπό το κράτος του ν. 2121) που θα συνεπάγονταν αδικίες είναι οι εξής:

Η έκταση (όρια), το περιεχόμενο των εξουσιών αφ` ενός του περιουσιακού δικαιώματος που αποκτά κατά το άρθρο 1 παρ. 1 του ν. 2121/1993 ο πνευματικός δημιουργός με την κατασκευή ή εκποίηση του έργου και επιτρέπουν σ` αυτόν να εκμεταλλεύεται αυτό προερχόμενος ο ίδιος ή μέσω τρίτων σε εγγραφή ή αναπαραγωγή του έργου του με κάθε μέσο μηχανικό, φωτοχημικό ή ηλεκτρονικό (άρθρο 3 παρ. 1 ν. 2121/93) ή να την απαγορεύει και αφ` ετέρου του ηθικού δικαιώματος που αποκτά κατά τα άρθρα 1 και 4 παρ. 1 του άνω νόμου και που επιτρέπει στον δημιουργό να περιφρουρεί το έργο του και τον προσωπικό του δεσμό προς το πνευματικό του δημιούργημα και μετά την μεταβίβαση του περιουσιακού δικαιώματος όσο ζει απαγορεύοντας κάθε μεταβολή ή κρίνοντας τότε θα την επιτρέψει, η αξίωση εύλογης αμοιβής του και η δυνατότητα μεταβίβασης και η προστασία του διέπονται από τον νόμο 2121/1993 (Μιχ. θεοδ. Μαρίνου, Πνευματική ιδιοκτησία (2000) σελ. 55).

Το αντικείμενο της πνευματικής δημιουργίας δηλαδή το έργο από την άυλη φύση του προσφέρεται για άπειρες χρήσεις διαφορετικές ή όμοιες χωρίς να εμποδίζει ή να επηρεάζει η μία την άλλη.

Η πνευματική ιδιοκτησία διαφέρει από την κυριότητα στα πράγματα όπου κάθε χρήση προϋποθέτει κατοχή του πράγματος. Η μεταβίβαση της κυριότητας ενός πράγματος αποκόπτει τους δεσμούς του κυρίου προς αυτό. Δυνατότητες εκμετάλλευσης που εμφανίζονται μετά τη μεταβίβαση του κινητού

πράγματος ανήκουν σε εκείνον που έχει αποκτήσει τα πράγματα.

Η μεταβίβαση του περιουσιακού δικαιώματος της πνευματικής ιδιοκτησίας δεν αποσυνδέει ριζικά τον δημιουργό από το έργο του. Ακόμη και αν έχει συμφωνηθεί η ολική μεταβίβαση της πνευματικής ιδιοκτησίας η συμφωνία θεωρείται ότι αφορά μόνον τις εξουσίες που ήταν γνήσιες την ώρα της μεταβίβασης δηλαδή τους τρόπους που μπορούσαν να είχαν υπόψη τους οι συμβαλλόμενοι.

Αυτό ορίζει και το άρθρο 13 παρ. 5 ν. 2121/1993 κατά το οποίο οι συμβάσεις και οι άδειες εκμετάλλευσης πνευματικής ιδιοκτησίας δεν θεωρούνται ότι αφορούν και σε τρόπους εκμετάλλευσης που δεν ήταν γνωστοί κατά τον χρόνο της κατάρτισης των σχετικών δικαιοπρασιών από το οποίο θεσπιζόμενος κανόνας ερμηνευτικά γίνεται δεκτό ότι ισχύει και στην περίπτωση μεταβίβασης της πνευματικής ιδιοκτησίας (Γ. Κουμάντου, Πνευματική Ιδιοκτησία (6η έκδοση) σελ. 303), ο δημιουργός διατηρεί πάντοτε το δεσμό με το έργο του που απορρέει από το ηθικό δικαίωμα και παρά τη μεταβίβαση όλων των εξουσιών που αντιστοιχούν σε γνωστούς τρόπους εκμετάλλευσης οι εξουσίες που αναφέρονται σε νέους τρόπους εκμετάλλευσης ανήκουν στο δημιουργό και όχι στον δευτερογενή δικαιούχο.

Ο δημιουργός επομένως παρά τη φυσική απομάκρυνση του από το έργο μετά την πώλησή του, εξακολουθεί να έχει το δικαίωμα αναπαραγωγής του που μπορεί να ασκήσει είτε ο ίδιος είτε κάποιος τρίτος κατόπιν μεταβίβασης ή παραχώρησης του και δεν είναι λογικό ο δημιουργός με την άσκηση και επιλογή ενός τρόπου οικονομικής εκμετάλλευσης του έργου να στερείται τη δυνατότητα οικονομικής εκμετάλλευσης του έργου με οποιοδήποτε άλλο τρόπο.

Η άσκηση της εξουσίας αναπαραγωγής του δημιουργού δυσχεραίνεται λόγω της παρεμβολής του νέου κύριου του υλικού φορέα του έργου που δεν πρέπει να ενοχλείται πέραν ενός ανεκτού ορίου από τυχόν άσκηση του περιουσιακού δικαιώματος επί του έργου που απέκτησε από τον δημιουργό ή τρίτο.

Ο νέος κύριος του υλικού φορέα του εικαστικού έργου είναι υποχρεωμένος να ανέχεται και να διευκολύνει έως ένα βαθμό τον δημιουργό στην άσκηση της εξουσίας αναπαραγωγής του έργου του έτσι ώστε να είναι δυνατή ισορρόπως και χωρίς προσβολή που να υπερβαίνει τα ανεκτά όρια και να δικαιολογεί την εναντίωση του ετέρου μέρους, η άσκηση παράλληλα των δύο αυτών δικαιωμάτων που εξυπηρετεί και των δύο μερών τα συμφέροντα (Ολγας Γαρουφαλιά, Τα εικαστικά έργα και η νομική προστασία τους (2001) σελ. 212-213-214).

Προσβολή του δικαιώματος πνευματικής ιδιοκτησίας που συνεπάγεται αστυνομικές, αστικές και ποινικές κυρώσεις κατά τα άρθρα 65, 66 του Ν. 2121/1993 υπάρχει μόνο σε συνάρτηση με το υποκείμενο της πνευματικής ιδιοκτησίας, τις περιουσιακές και ηθικές εξουσίες που παρέχει το δικαίωμα (άρθρα 3 και 4) καθώς και τους νομίμους περιορισμούς ως λόγος δικαιολόγησης. Γενικά ως προσβολή ισχύει κάθε πράξη που επεμβαίνει στις εξουσίες (ηθικές και περιουσιακές) και γίνεται χωρίς την άδεια του δημιουργού ή χωρίς να συντρέχει άλλος λόγος που να αίρει τον παράνομο χαρακτήρα της προσβολής.

Η προσβολή της πνευματικής ιδιοκτησίας υπάρχει στο ίδιο ακριβώς πεδίο στο οποίο κινείται η αποκλειστική εκμετάλλευση του έργου δηλαδή υπάρχει πλήρης επικάλυψη μεταξύ θετικών και αρνητικών εκφάνσεων του δικαιώματος ήτοι μεταξύ αποκλειστικών και απολύτων εξουσιών. Η πράξη προσβολής αντικατοπτρίζει τις εξουσίες που ο νόμος 2121 επιφυλάσσει στον πνευματικό δημιουργό ενός έργου. Η πλήρης αυτή επικάλυψη σκοπό έχει να αποφύγει μια διεύρυνση της προστασίας που παρέχει η πνευματική ιδιοκτησία και έχει θεμελιακή σημασία η οριοθέτηση των εξουσιών και η ερμηνεία των εννοιών των άρθρων 3 και 4 του άνω νόμου (π.χ. αναπαραγωγή, θέση σε κυκλοφορία, παραμόρφωση, έργο μετάφραση κλπ) για την κατανόηση της ύπαρξης προσβολής της πνευματικής ιδιοκτησίας είτε ως ηθικό είτε ως περιουσιακό (Θεοδ.-Μιχ. Μαρίνου, Η προσβολή του δικαιώματος

πνευματικής ιδιοκτησίας και των συγγενικών δικαιωμάτων Ελλ.Δικ. 1994 σελ. 1441 επ. (ιδίως 1444-1445).

Το δικαίωμα προστασίας της ακεραιότητας του έργου του πνευματικού δημιουργού αναγνωριζόταν στο προϊσχύσαν δίκαιο από το άρθρο 15 του ν. 2387/1920 που ορίζεται ότι ο εκδοχέας των δικαιωμάτων του συγγραφέα ή καλλιτέχνη δεν εδικαιούτο να επιφέρει την ελάχιστη μεταβολή στο έργο χωρίς τη συναίνεση τούτου και από το άρθρο 9 περ. 2 του ν. ΓΥΠΓ/1909 για τη βλάβη του οικονομικού συμφέροντος του δημιουργού θεατρικού έργου από την υποκλοπή στοιχείων και γινόταν δεκτό ότι προεχόντως ο δημιουργός μπορούσε να το ασκήσει κατά παντός τρίτου σε κάθε είδους επέμβαση στο έργο του. Υπό την ισχύ του ν. 2121/1993 το δικαίωμα της ακεραιότητας του έργου του πνευματικού δημιουργού ως περιεχόμενο του ηθικού δικαιώματος του θεμελιώνεται στο άρθρο 4 παρ. 1 περ. γ` του άνω νόμου που παρέχει μεταξύ άλλων στο δημιουργό τις εξουσίες απαγόρευσης κάθε παραμόρφωσης περικοπής ή άλλης τροποποίησης του έργου του καθώς και κάθε προσβολής του δημιουργού που οφείλεται στις συνθήκες παρουσίασης του έργου στο κοινό.

Ακόμη από το άρθρο 6 δις παρ. 1 της Διεθνούς Συμβάσεως της Βέρνης (Παρισίων) που έχει κυρωθεί με το ν. 100/1975 προστατεύεται το ηθικό δικαίωμα της ακεραιότητας του έργου και έχει το δικαίωμα ο δημιουργός ανεξάρτητα από τα περιουσιακά δικαιώματα να αντιταχθεί σε κάθε παραμόρφωση, ακρωτηριασμό ή άλλη τροποποίηση και σε κάθε άλλη προσβολή του έργου που θίγει την τιμή ή τη φήμη του. Η προστασία που παρέχεται από την άνω διάταξη του άρθρου 4 παρ. 1 περ. γ` ν. 2121/93 είναι ευρύτερη από αυτήν που παρέχεται από τη ρύθμιση της άνω διεθνούς Συμβάσεως αφού αρκεί η πράξη της τροποποίησης ή παραμόρφωσης για τη θεμελίωση της προσβολής του δικαιώματος της ακεραιότητας του έργου. Η καταστροφή αποτελεί την πιο δραστική επέμβαση στην ακεραιότητα του έργου.

Ενώ η τροποποίηση επιφέρει τη μεταβολή του έργου η καταστροφή έχει να κάνει με την υπόσταση του έργου και προκαλεί τον αφανισμό του με συνέπεια να μην υπάρχει πλέον αυτό μετά την καταστροφή. Η σημασία της καταστροφής είναι καθοριστική στα έργα μοναδικής ενσωμάτωσης στα οποία η καταστροφή σημαίνει την οριστική εξαφάνιση τους ανεξάρτητα αν η εικόνα τους διατηρείται έμμεσα μέσω φωτογραφίας ή άλλης τεχνικής απεικόνισης.

Η μοναδική ενσωμάτωση δημιουργεί πλήρη εξάρτηση του έργου από τον υλικό φορέα.

Η καταστροφή από άμεση ανθρώπινη συμπεριφορά ενός έργου δεν πρέπει κατά την γνώμη που επικρατεί να αντιμετωπίζεται ως μορφή προσβολής της ακεραιότητας του έργου εντασσόμενη στην έννοια της τροποποίησης στο μέγιστο βαθμό.

Στην έννοια της μεταβολής πρέπει να εντάσσεται η καταστροφή εν όψει του ποιοτικού στοιχείου ως κριτηρίου εννοιολογικής διάκρισης των. Με την τροποποίηση η βάση για την αισθητική κρίση νοθεύεται αλλά εξακολουθεί να υπάρχει το έργο και είναι πιθανή η αποκατάσταση στην αρχική μορφή του.

Με την καταστροφή αναιρείται ολοκληρωτικά η βάση αυτή και είναι αδύνατη πλέον η αποκατάσταση του αφού η καταστροφή ενός έργου είναι πράξη αντίθετη της δημιουργίας και δεν υπάρχει δυνατότητα προσπέλασης στο έργο. Στα πλαίσια των ευρωπαϊκών δικαιών και στη χώρα μας γίνεται δεκτό ότι η καταστροφή δεν αποτελεί μορφή προσβολής της ακεραιότητας του πνευματικού δημιουργήματος και επίσης ότι η καταστροφή δεν εντάσσεται στην έννοια των άλλων προσβολών του άρθρου 6 δις παρ. 1 της Διεθνούς Συμβάσεως της Βέρνης (Παρισίων) (Γ. Κουμάντου πνευματική ιδιοκτησία 5η έκδοση σελ. 288-289, Ανθούλας Παπαδοπούλου, Το δικαίωμα του δημιουργού για διατήρηση της ακεραιότητας του έργου του σελ. 110-111 και σελ.212-213).

Εν όψει αυτών η πράξη καταστροφής από τον ιδιοκτήτη του μοναδικού υλικού φορέα του έργου δεν εντάσσεται σε καμία από τις κατηγορίες προσβολών άμεσων ή έμμεσων του δικαιώματος της ακεραιότητας του πνευματικού δημιουργήματος. Τίθεται όμως το ζήτημα αν η εξουσία του ιδιοκτήτη του έργου για καταστροφή έργου μοναδικής ενσωμάτωσης όπως είναι και το έργο γλυπτικής είναι απόλυτη και δικαιολογημένη αν και ο νόμος 2121/93 δεν λαμβάνει θέση στο ζήτημα αυτό.

Από την έλλειψη ρυθμίσεως από το νόμο περί πνευματικής ιδιοκτησίας της περιπτώσεως καταστροφής ενός εικαστικού έργου από τον κύριο του υλικού φορέα του έργου στον οποίο αυτός μεταβιβάστηκε η τυχόν σύγκρουση μεταξύ του δικαιώματος πνευματικής ιδιοκτησίας του δημιουργού πάνω στο έργο και του δικαιώματος της κυριότητας του κυρίου πάνω στον υλικό φορέα του έργου λύνεται κάθε φορά μετά από στάθμιση των αντικρουόμενων συμφερόντων των δύο μερών.

Παρά το ότι ο απόλυτος χαρακτήρας του ηθικού δικαιώματος μπορεί να οδηγήσει στην επικράτηση του δικαιώματος του δημιουργού δεν μπορεί να παραγνωρισθεί η αρχή της προστασίας της κυριότητας ως εμπράγματο δικαίωμα που δίνει στο κύριο του υλικού φορέα την εξουσία να επιχειρεί οποιαδήποτε υλική πράξη πάνω σε αυτό (Γ. Κουμάντου, Πνευματική ιδιοκτησία, πέμπτη έκδοση, σελ. 288-289, Διον. Καλλινίκου ο.π. σελ. 108-109, Ολγας Γαρουφαλιά, Τα εικαστικά έργα και η νομική τους προστασία σελ. 173). Υποστηρίζεται ότι επιτρέπεται αυτό μετά από τη σύμφωνη γνώμη του δημιουργού του εικαστικού έργου που πρέπει να αντιμετωπίζεται ως αγαθό με ιδιαίτερη φύση και σημασία. Κατά άλλη άποψη αν η σύγκρουση δεν μπορεί να αντιμετωπισθεί με λιγότερο επαχθή λύση, μπορεί ο κύριος του υλικού φορέα να προβεί στην καταστροφή του έργου (Λ. Κοτσίρη Δίκαιο Πνευματικής Ιδιοκτησίας, τέταρτη έκδοση σελ. 130-131, ο οποίος όσον αφορά τη στάθμιση των συμφερόντων προς επίλυση της συγκρούσεως του δικαιώματος ακεραιότητας με το δικαίωμα της κυριότητας του ενσώματου φορέα του έργου δέχεται ότι αυτή συναρτάται από το είδος και την έκταση της συγκεκριμένης προσβολής και από την ένταση και το βαθμό των θιγομένων εξουσιών).

Υποστηρίζεται στη θεωρία ότι αν πρόκειται για καταστροφή μεταβιβασθέντων έργων μοναδικής ενσωμάτωσης όπως είναι τα έργα εικαστικών τεχνών ή οικοδομικής τέχνης, ως βασικές αρχές κατά τη στάθμιση των συγκρουόμενων συμφερόντων λειτουργούν η μη αποδοχή αξίωσης του δημιουργού κατά του κυρίου να διατηρεί το έργο και για κατ' αρχή δικαίωμα του κυρίου του έργου για καταστροφή του έστω και αν για οποιοδήποτε λόγο έγινε γι' αυτόν χωρίς ενδιαφέρον η παρουσία του έργου καθώς και για δικαίωμα του πνευματικού δημιουργού ν' αποτρέψει επενέργειες στο έργο που αλλοιώνουν τη διαμορφωμένη ατομικότητα του έργου. Γίνεται ωστόσο δεκτό ότι η κρατούσα αρχή ότι ο κύριος του έργου δύναται να το καταστρέψει περιορίζεται από τη γενική ρήτρα της απαγόρευσης της καταχρηστικής άσκησης των δικαιωμάτων (ΑΚ 281) όταν υπερβαίνει τα όρια που τίθενται από τον κοινωνικό σκοπό του δικαιώματος στον οποίο εμπεριέχεται και το δικαίωμα της κοινωνίας για διατήρηση των πολιτιστικών και πνευματικών αγαθών αλλά και τα συμφέροντα των πνευματικών ανθρώπων για διαφύλαξη της πνευματικής δημιουργίας.

Η καταστροφή κινητού έργου μοναδικής ενσωμάτωσης είναι καταχρηστική εφόσον υπάρχει η δυνατότητα μεταβίβασης του έργου ή εγκατάλειψης ενώ η καταστροφή τέτοιου εικαστικού έργου ενσωματωμένου σε ακίνητο υλικό φορέα είναι δύσκολο να θεωρηθεί καταχρηστική. Περιορισμός του δικαιώματος καταστροφής έργου μοναδικής ενσωμάτωσης δύναται να θεμελιωθεί και στο ηθικό δικαίωμα προσπέλασης του δημιουργού (άρθρο 4 παρ. 1 περ. δ' ν. 2121/1993 που κατοχυρώνει τη δυνατότητα επικοινωνίας του δημιουργού με το έργο του απέναντι στον ιδιοκτήτη του υλικού φορέα του έργου που είναι συνυφασμένο και εξαρτημένο από την ύπαρξη του μοναδικού έργου.

Για να θεωρηθεί καταχρηστική η συμπεριφορά του ιδιοκτήτη να καταστρέφει έργο μοναδικής ενσωμάτωσης λαμβάνεται υπόψη η ποιότητα και καλλιτεχνική αξία του έργου που έχει αναγνωρισθεί από την κοινωνία ως ιδιαίτερης καλλιτεχνικής αξίας οπότε ενισχύονται τα συμφέροντα των μελών της κοινωνίας για τη διατήρηση του εφόσον η καταστροφή του στα πλαίσια άσκησης του δικαιώματος

κυριότητας από τον ιδιοκτήτη δεν συμβαδίζει με τον κοινωνικό σκοπό του όπως επίσης συνεκτιμάται αν ο υλικός φορέας του έργου είναι πράγμα κινητό ή ακίνητο με την έννοια ενσωματώσεως του έργου σε ακίνητο υλικό φορέα ή αν έχει γίνει παρεπόμενο ενός ακινήτου όπως με μία τοιχογραφία οπότε η καταστροφή είναι τις περισσότερες φορές δικαιολογημένη εφόσον οφείλεται σε σοβαρό λόγο που ανάγεται στον ιδιοκτήτη ενώ αν πρόκειται για κινητό έργο τέχνης είναι πολύ περισσότερο πιθανό να θεωρηθεί η καταστροφή του καταχρηστική εφόσον υπάρχει η δυνατότητα μεταπώλησης ή εγκατάλειψης (Γ. Κουμάντου, Πνευματική Ιδιοκτησία, έκτη έκδοση, σελ. 249, Ανθούλας Παπαδοπούλου, Το δικαίωμα δημιουργού για διατήρηση της ακεραιότητας του έργου του, σελ. 215-217).

Παράνομη συμπεριφορά η οποία κατά το άρθρο 914 Α.Κ. δημιουργεί υποχρέωση του υπαιτίου σε αποζημίωση, συνιστά προεχόντως κάθε ενέργεια αντικείμενη σε απαγορευτικό ή επιτακτικό κανόνα δικαίου, όπως είναι και ο περιεχόμενος στο άρθρο 281 ΑΚ, αφού απαγορεύει την άσκηση του δικαιώματος όταν γίνεται κατά προφανή υπέρβαση των ορίων που επιβάλλουν η καλή πίστη ή τα χρηστά ήθη ή ο κοινωνικός ή οικονομικός σκοπός του δικαιώματος (ΑΠ Ολ. 12/2004 ΝοΒ 2005,49 ΑΠ Ολ. 13/2004). Συνεπώς υποχρέωση αποζημίωσης κατά το άρθρο 914 ΑΚ επάγεται και το υπαιτίως ασκούμενο καθ' υπέρβαση των άνω ορίων δικαίωμα κυριότητας με τη μετάθεση του από ένα χώρο σε άλλο ή με την απομάκρυνση του έργου με την οποία ισοδυναμεί και η καταστροφή του από τον κύριο έργου εικαστικού μοναδικής ενσωμάτωσης.

Ιδιαίτερα δε αν η μετάθεση ή απομάκρυνση αφορά τέτοιο έργο εικαστικής τέχνης προορισμένου για δημόσια θέα τοποθετημένου δε είτε σε χώρο δημόσιο είτε σε ιδιωτικό που είναι ευχερώς όμως προσίτος στον καθένα και κατά τρόπο περίοπτο με προορισμό την αισθητική αναβάθμιση του χώρου ή κάποια συμβολική ή μνημειακή λειτουργία έτσι ώστε η έκθεση του έργου σε δημόσια θέα στον ίδιο χώρο να καταλήγει σε ενσωμάτωση του με τον περιβάλλοντα χώρο και να έχει συνδεθεί στην αντίληψη του κοινού το έργο με ορισμένο τόπο.

Προσβολή του δικαιώματος του πνευματικού δημιουργού επί του έργου του που μετακινείται από το χώρο που βρισκόταν και εξαφανίζεται (καταστρέφεται) δεν μπορεί να θεμελιωθεί όταν αυτές οι πράξεις γίνονται από τον κύριο του υλικού φορέα έργου μοναδικής ενσωμάτωσης προορισμένου σε δημόσια θέα χωρίς την άδεια ή την συναίνεση του δημιουργού για την προστασία πλέον αξιόλογων συμφερόντων ή από λόγους που ανάγονται στη δημόσια ασφάλεια και υγεία ή σε άλλο δημόσιο συμφέρον όπως για περιβαλλοντολογικούς λόγους ή για διάνοιξη οδού προς αντιμετώπιση κυκλοφοριακών προβλημάτων ή για εκτέλεση δημοσίου έργου (σχ. Ανθούλας Παπαδοπούλου ο.π. σελ. 219, 220. Ολγας Γαρουφαλιά ο.π. σελ. 163 επ., 166.168.172.173).

Από τις ένορκες καταθέσεις των μαρτύρων που εξετάστηκαν στο ακροατήριο κατά τη συζήτηση πρωτοδίκως της αγωγής και περιέχονται στα ταυτάριθμα με την εκκαλουμένη απομαγνητοφωνημένα πρακτικά συνεδριάσεως του πρωτοβάθμιου δικαστηρίου σε συνδυασμό με όλα τα επικαλούμενα από τους διαδίκους έγγραφα που προσκομίζονται νομίμως και από τις ενώπιον της συμβολαιογράφου Αθηνών ... υπ' αριθμούς 5224/5.12.2005, 5225/5.12.2005 και 5226/5.12.2005 ένορκες βεβαιώσεις των κατά τα άρθρα 524 παρ. 1 και 270 παρ. 2 Κ.Πολ.Δικ. όπως ισχύουν μετά το ν. 2915/2001 και το ν. 3043/2002 εξετασθέντων στα πλαίσια της κατ' έφεση δίκης μαρτύρων ..., ... και ... μετά από νόμιμη και εμπρόθεσμη κλήτευση των εφεσίβλητων να παραστούν κατά την εξέταση των (βλ. 2381Δ/29.11.2005 και 2380Δ/29.11.2005 εκθέσεις επιδόσεως του δικαστικού επιμελητή του Πρωτοδικείου Αθηνών ...) αποδείχθηκαν τα ακόλουθα: Ο ενάγων που ήταν ζωγράφος ανέλαβε κατόπιν συμβάσεως με τον Σύνδεσμο Ελληνικών Γυμναστικών Αθλητικών Συλλόγων τον Ιούνιο του έτους 1969, ενόψει του ότι μετά δίμηνο επρόκειτο να διεξαχθούν στην Αθήνα οι Πανευρωπαϊκοί Αγώνες Στίβου, το έργο της σχεδιάσεως των προσχεδίων (μακέτες) σε μικρότερες διαστάσεις, της μεταφοράς των στην κλίμακα χαράξεως των επί του μαρμάρου και της παρακολουθήσεως της όλης εργασίας πιστής μεταφοράς στο μάρμαρο για την κατασκευή δεκαοκτώ (18) ανάγλυφων σκαλιστών σε μάρμαρο

καπανδρίτιο, διαστάσεων 0,90 X 0,90 του μέτρου που θα τοποθετούνταν σε ισάριθμα μεγαλύτερων διαστάσεων θωράκια στο μέσο αυτών με κάλυψη (επένδυση) του υπολοίπου μέρους κάθε θωρακίου με ίδιο μάρμαρο και στερέωση αυτών σε τοίχο από σκυρόδεμα που επρόκειτο να χρησιμοποιηθεί ως σημαιοστάσιο των σημαιών των κρατών που συμμετείχαν στους άνω αθλητικούς αγώνες.

Σε δώδεκα από τα άνω γλυπτά έργα θα υπήρχαν συνθέσεις με θέματα από εμβλήματα ισάριθμων αρχαίων ελληνικών πόλεων ενώ τα υπόλοιπα έξι από τα ανάγλυφα θα ήταν διακοσμητικού χαρακτήρα. Ο ενάγων εξετέλεσε το αναληφθέν έργο για τον γλυπτό διάκοσμο των θωρακίων αυτών που τοποθετήθηκαν στον άνω τοίχο στον προαύλιο χώρο προ της εισόδου των επισήμων του Σταδίου Καραϊσκάκη στο Νέο Φάληρο στο οποίο θα γίνονταν οι άνω αγώνες. Το έργο παραλήφθηκε την 12.8.1969 από την ορισθείσα από το Διοικητικό Συμβούλιο του ΣΕΓΑΣ επιτροπή παραλαβής του καταβλήθηκε δε στον ενάγοντα τότε το από δραχμές 28.000 υπόλοιπο της από 48.000 δραχμές συμφωνηθείσης αμοιβής του (βλ. αντίγραφο σχεδίου επιστολής του ενάγοντος προς την επιτροπή τεχνικών έργων γηπέδου Καραϊσκάκη ΣΕΓΑΣ, από 25.6.1969 επιστολή του επιβλέποντος το έργο αρχιτέκτονος ... προς τον ΣΕΓΑΣ, από 12/8/89 πρωτόκολλον οριστικής παραλαβής του έργου γλυπτών θωρακίων εισόδου επισήμων Σταδίου Καραϊσκάκη υπογεγραμμένη από τον ενάγοντα και τον εκτελεστή των μαρμαρικών εργασιών μαρμαρογλύπτη και τα μέλη της επιτροπής παραλαβής και από 18/8/69 απόδειξη εισπράξεως του ποσού 28.000 δρχ. που έλαβε ο ενάγων από τον ΣΕΓΑΣ για σχεδίαση και παρακολούθηση εκτελέσεως ανάγλυφων γηπέδου Καραϊσκάκη).

Τον μήνα Μάιο του επόμενου έτους από την διεξαγωγή αυτών των διεθνών αγώνων στίβου ανετέθη από τον ΣΕΓΑΣ στον ενάγοντα το έργο σχεδιάσεως και κατασκευής αναμνηστικής στήλης ύψους 2 μέτρων και σχήματος τριγωνικής κόλουρου πυραμίδος σε βάση που θα ετοποθετείτο στο κεντρικό τμήμα του εδάφους του κηπαριού (παρτέρι) προ της εισόδου των επισήμων στο Στάδιο Καραϊσκάκη μια στήλη θα ήταν εσωτερικώς από σκυρόδεμα οπλισμένο σε θεμέλια και θα επενδυόταν εξωτερικώς με πλάκες από καπανδρίτη λίθο πάχους 3 εκατοστών που θα στερεώνονταν με ορειχάλκινες λάμες και τσιμέντο και στην κορυφή του θα ετοποθετείτο μεταλλική σφαίρα η οποία εξωτερικώς θα έφερε επικολλημένα φύλλα ορείχαλκου που θα αναπαριστούσε την υδρόγειο. Επί των τριών πλευρών της στήλης θα αναγραφόταν με ορειχάλκινα γράμματα τριών τύπων που θα έμπαιναν με πύρους στο οπίσθιο μέρος για την στερεότερη τοποθέτηση τους κείμενο στην ελληνική, αγγλική και γαλλική γλώσσα με τις επιτευχθείσες παγκόσμιες επιδόσεις κατά τους πανευρωπαϊκούς αγώνες στίβου που τελέσθηκαν το έτος 1969 στην Ελλάδα. Ο ενάγων εξετέλεσε με βάση τους όρους της προσφοράς που είχαν υποβάλλει και το σχέδιο που είχε εγκριθεί το έργο αυτό που παρελήφθη την 6/7/1970 μετά την τοποθέτηση της στήλης και την επ' αυτής στερέωση των γραμμάτων του κειμένου και του καταβλήθηκε τότε το από 35.000 δραχμές υπόλοιπο της από δραχμές 55.000 συμφωνημένης αμοιβής του (βλ. προσκομιζόμενη από 7.5.1970 υπογραφόμενη από τον ενάγοντα προσφορά προς τον ΣΕΓΑΣ, το από 6/7/1970 πρωτόκολλο παραλαβής που υπογράφεται μόνον από τον πρόεδρο της Επιτροπής παραλαβής του ο οποίος σημείωνε ότι παρά την συμμόρφωση του κατασκευαστή με τους όρους και τις προδιαγραφές η αναπαράσταση της υδρογείου επί της αναμνηστικής αυτής στήλης αποτελούσε αισθητική αποτυχία και πρότεινε να ευρεθεί τρόπος με νεότερη δαπάνη να αντικατασταθεί η σφαίρα με άλλη συμπαγή σιδερένια ή λίθινη ενόψει του ότι το έργο θα είναι εσαεί συνδεδεμένο αισθητικώς με όλο το χώρο του σταδίου και την από 6/7/1970 απόδειξη εισπράξεως ποσού 35.000 δραχμών που έλαβε ο ενάγων από τον ΣΕΓΑΣ σε εξόφληση σχεδιάσεως και κατασκευής αναμνηστικής στήλης Σταδίου Καραϊσκάκη).

Από τότε τα άνω ανάγλυφα προσαρμοσμένα στα θωράκια που είχαν στερεωθεί και εμπεχθεί στον τοίχο προ της εισόδου των επισήμων και η προαναφερθείσα αναμνηστική στήλη παρέμεναν στη θέση όπου είχαν τοποθετηθεί έξω από το στάδιο Καραϊσκάκη. Αυτό αποτελεί ιδιοκτησία της εναγόμενης Ελληνικής Ολυμπιακής Επιτροπής που είναι νομικό πρόσωπο δημοσίου δικαίου διεπόμενο από τις διατάξεις του ν. 3148/1955 όπως έχει τροποποιηθεί και με το ν. 2725/1999 μετονομάστηκε ως άνω. Το οικόπεδο επί του οποίου είχε κατασκευασθεί το άνω στάδιο και ο περιβάλλον χώρος του είχε

περιέλθει στην κυριότητα της Ε.Ο.Ε. με τμηματικές αγορές με συμβολαιογραφικές πράξεις παραχώρησης από το δημόσιο και με αναγκαστική απαλλοτρίωση σε συνδυασμό με πράξεις προσκυρώσεως.

Στο ίδιο δε εναγόμενο νομικό πρόσωπο ανήκε η διοίκηση και διαχείριση του σταδίου αυτού μέχρι και το έτος 2002 σύμφωνα με όσα ορίζονταν στο άρθρο 2 παρ. 2 του ν. 3148/1955 και στο άρθρο 3 παρ. 9 του π.δ. 130/2000 (ΦΕΚ Τ.Ν. 113/6.4.2000 που αφορά το καταστατικό της Ε.Ο.Ε.).

Δεν είχε συμβληθεί με τον ενάγοντα η πρώτη εναγόμενη Ε.Ο.Ε. σχετικά με τα άνω έργα που είχαν σχεδιασθεί από αυτόν και είχαν τοποθετηθεί έξω από την είσοδο επισήμων του άνω σταδίου. Ο τοίχος μήκους 90 μέτρων στον οποίο εμπήχθηκαν και στερεώθηκαν τα ανάγλυφα που φιλοτεχνήθηκαν από τον ενάγοντα και ο χώρος όπου τοποθετήθηκε η λίθινη αναμνηστική στήλη που επίσης σχεδιάσθηκε και κατασκευάσθηκε από τον ενάγοντα ως εργολάβο ανήκαν στην ιδιοκτησία της Ε.Ο.Ε. και έτσι το πρώτο εναγόμενο ν.π.δ.δ. έγινε κατά τα άρθρα 953, 954 και 1057 Α.Κ. κύριο αυτών των εικαστικών έργων (γλυπτών μοναδικής ενσωμάτωσης). Με το άρθρο 2 του νόμου 2930/1999 "Σχεδιασμός ολοκληρωμένης ανάπτυξης και εκτέλεση Ολυμπιακών Έργων και άλλες διατάξεις" (ΦΕΚ ΤΑ 130/25.6.99) έγινε χωροθέτηση περιοχών για την τέλεση των Ολυμπιακών Αγώνων του έτους 2004 και με την παράγραφο 2 του άρθρου αυτού ορίσθηκε ότι ολυμπιακά αθλήματα θα διεξάγονταν σε υφιστάμενες ή προβλεπόμενες να επεκταθούν ή κατασκευασθούν αθλητικές εγκαταστάσεις αρμοδιότητας Γ.Γ.Α. μεταξύ των οποίων και στο στάδιο Γ. Καραϊσκάκης στο Νέο Φάληρο, μετά προηγούμενη έγκριση των περιβαλλοντικών όρων με κοινή απόφαση των Υπουργών Π.Ε.Χ.Ω.Δ.Ε. και Αθλητισμού. Από τη Διεθνή Ολυμπιακή Επιτροπή ορίσθηκε ότι στο στάδιο Καραϊσκάκη θα διεξαγόταν οι τελικοί ποδοσφαίρου των Ολυμπιακών Αγώνων του έτους 2004. Με το άρθρο 8 παρ. 1 του ν. 2947/2001 θέματα Ολυμπιακής Φιλοξενίας Έργων Ολυμπιακής Υποδομής (ΦΕΚ ΤΑ 228/9.10.2001) εγκρίθηκε η τροποποίηση του εγκεκριμένου ρυμοτομικού σχεδίου Ν. Φαλήρου (Πειραιώς) με μετατόπιση ρυμοτομικών και οικοδομικών γραμμών και καθορίσθηκαν ειδικοί όροι και περιορισμοί δόμησης για την επέκταση και τον εκσυγχρονισμό των εγκαταστάσεων του Σταδίου Καραϊσκάκη καθώς και ότι στις εγκαταστάσεις αυτού πλην των κυρίως αθλητικών χρήσεων επιτρεπόταν και η χωροθέτηση συμπληρωματικών λειτουργιών (καταστημάτων αθλητικών ειδών, αιθουσών πολλαπλών αθλητικών χρήσεων, εντευκτηρίων, γραφείων, εστιατορίων, αιθουσών εξυπηρέτησης τύπου και μέσων μαζικής ενημέρωσης).

Από την εναγόμενη ελληνική Ολυμπιακή Επιτροπή μετά από προκήρυξη δημοσίου διαγωνισμού ανετέθη στην αναδειχθείσα ως ανάδοχο δεύτερη εναγόμενη που είναι τεχνική εταιρεία η ανακαίνιση, αναβάθμιση και επέκταση του σταδίου Καραϊσκάκη που περιλάμβανε αποκατάσταση των φθορών του σκελετού, την αναδιάρθρωση των χώρων προσβάσεων σε αυτό (εισόδων-εξόδων ασφαλείας), προσθήκες κτιρίων και ηλεκτρικές και μηχανολογικές εγκαταστάσεις, με βάση τα σχέδια εγκεκριμένης από την Γενική Γραμματεία Αθλητισμού μελέτης υπό την επίβλεψη της τεχνικής υπηρεσίας της Ε.Ο.Ε., η σχετική δε σύμβαση έργου μεταξύ των εναγομένων υπεγράφη στα τέλη Δεκεμβρίου του έτους 1999.

Όσο η δεύτερη εναγόμενη εκτελούσε σε εκπλήρωση των συμβατικών της υποχρεώσεων τις εργασίες στο χώρο του σταδίου Καραϊσκάκη που σχετίζονται με το έργο που είχε αναλάβει, προέβη στις αρχές του έτους 2001 και πριν ανακύψουν τα προβλήματα στην πρόοδο των εργασιών που οδήγησαν στην εκ μέρους της καταγγελίας της συμβάσεως έργου από 3.7.2001 και στη διακοπή των κύριων εργασιών ανακατασκευής καθώς και στην κήρυξη από την πρώτη εναγόμενη έκπτωτης από 20/6/2002 της δεύτερης εναγόμενης από το έργο, ανάδοχος του οποίου είχε αναδειχθεί η τελευταία, σε κατεδάφιση του από σκυρόδεμα τοίχου έξω από την κύρια είσοδο επισήμων στο στάδιο στον οποίο είχαν εμπηχθεί οι δεκαοκτώ ανάγλυφες πλάκες με τις συνθέσεις που είχε φιλοτεχνήσει ο ενάγων. Οι από καπανδρίτιο μάρμαρο άνω πλάκες με τις ανάγλυφες παραστάσεις αποκολλήθηκαν από τους εργατοτεχνίτες που χρησιμοποιούσε η δεύτερη εναγόμενη για τις εργασίες κατεδάφισης κατόπιν υποδείξεως αρμοδίων τεχνικών της πρώτης εναγόμενης που επέστησαν, την προσοχή των υπευθύνων εκτελέσεως των

εργασιών αυτών της δεύτερης εναγόμενης να αφαιρεθούν οι ενσωματωμένες πλάκες με τις άνω χαραγμένες παραστάσεις για να φυλαχθούν.

Κάποιες από τις πλάκες αυτές κατά την αποκόλληση των υπέστησαν φθορές και πέντε από αυτές τεμαχίστηκαν σε μικρότερα μέρη ενώ σε κάποιες άλλες έγιναν μικρότερες φθορές στα άκρα των, όπως δέχθηκε και ο μάρτυρας ... που εξετάσθηκε κατά πρόταση του ενάγοντος όταν επιδείχθηκαν στο ακροατήριο φωτογραφίες αυτών των πλακών με τα ανάγλυφα που είχε φιλοτεχνήσει ο ενάγων.

Δεν προσκομίζονται στην προκειμένη κατ' έφεση συζήτηση οι φωτογραφίες των άνω πλακών που είχαν προσκομισθεί πρωτοδίκως από την πρώτη εναγόμενη και επιδείχθηκαν κατά τη συζήτηση στο ακροατήριο στον άνω μάρτυρα αλλά προσκομίζονται από τον ενάγοντα φωτογραφίες μετά την αποκόλληση των πλακών που δείχνουν αυτές στοιβαγμένες άλλες ολόκληρες και άλλες σε κομμάτια πάνω σε ξύλα έξω από το στάδιο σε χώρο κάτω από τις κερκίδες. Όπως κατέθεσε ο κατά πρόταση της εναγόμενης Ε.Ο.Ε. εξετασθείς μάρτυς ... που είχε οριστεί υπεύθυνος για το στάδιο Καραϊσκάκη αυτές οι πλάκες στην άνω κατάσταση των μετά την αποκόλληση των έχουν μεταφερθεί και φυλάσσονται σε υπόγεια αποθήκη σε εγκαταστάσεις της Ε.Ο.Ε. σε Χαλάνδρι Αττικής στην οδό

Από τον ίδιο μάρτυρα αποδόθηκε η καταστροφή του μεγαλύτερου από το άνω μέρος της αναμνηστικής στήλης μαζί με τη μεταλλική σφαίρα σε βιαιοπραγίες οπαδών ποδοσφαιρικής ομάδος σε χρόνο πολύ προγενέστερο της ενάρξεως των εργασιών αναβάθμισης του σταδίου από την δεύτερη εναγόμενη και προσδιόρισε ειδικότερα το χρόνο θραύσεως της στήλης πριν αναλάβει αυτός καθήκοντα υπευθύνου το έτος 1986 και όχι σε καταστροφή της από μηχάνημα έργων που χρησιμοποίησε η δεύτερη εναγόμενη για εργασίες ισοπέδωσης όπως συμπερασματικά κατέθεσε ο μάρτυς του ενάγοντος.

Αν η καταστροφή είχε γίνει από μηχάνημα έργων θα είχε καταστραφεί ολοκληρωτικά η στήλη και δεν θα είχε μείνει στη θέση της το κάτω μέρος της. Αν έφεραν στις ένορκες βεβαιώσεις των για να χρησιμοποιηθούν στην δίκη στον παρόντα βαθμό οι εξετασθέντες μάρτυρες για τον τρόπο που έπρεπε να γίνει η αποκόλληση των πλακών με τα ανάγλυφα μαζί με τα θωράκια των που δεν θα επέτρεπε την πρόκληση φθορών σ' αυτά και είπε ο μάρτυς ... ότι έπρεπε να γίνει με την χρήση ειδικού μηχανήματος κοπής είτε με ανύψωση των με τη βοήθεια γερανού υπό την επίβλεψη ειδικού καλλιτέχνη γλύπτη.

Από τις προσκομιζόμενες φωτογραφίες σε μερικές από τις οποίες φαίνεται η οπίσθια όψη των πλακών και κάποια τμήματα του τοίχου στον οποίο είχαν στερεωθεί προκύπτει ότι είχαν χρησιμοποιηθεί ορειχάλκινα στηρίγματα υπόκλιση για την προσαρμογή των στον τοίχο από σκυρόδεμα των πλακών με τα ανάγλυφα. Δεν αποκλείεται να χρησιμοποιήθηκε καιτσιμέντο για την προσαρμογή και στερέωση των θωρακίων με ανάγλυφα στον τοίχο. Δεν διαπίστωσαν οι μάρτυρες αφού δεν ήταν παρόντες αν με τη χρήση μηχανημάτων έργων (εκσκαπτικά ή κρουστικά) έγινε η αποκόλληση των άνω πλακών με τα ανάγλυφα κατά τις εργασίες που αφορούσαν την κατεδάφιση του τοίχου στον οποίο είχαν προσαρμοσθεί και έγιναν από το συνεργείο της δεύτερης εναγόμενης στα πλαίσια του έργου που είχε αναλάβει για την ανάπλαση του σταδίου και την ανακατασκευή των κτιρίων του και των προσβάσεων σε αυτό. Από τα παραπάνω διαπιστώνεται ότι σε ενέργειες άσχετων με τα εναγόμενα νομικά πρόσωπα τρίτων αρκετά χρόνια πριν αποφασισθεί και αρχίσει στα πλαίσια προετοιμασίας του σταδίου ως χώρου διεξαγωγής αγωνισμάτων ποδοσφαίρου για τους Ολυμπιακούς Αγώνες που έγιναν στην Αθήνα το έτος 2004 οφειλόταν η μερική καταστροφή της αναμνηστικής στήλης σε παρτέρι κηφαριού στον προαύλιο χώρο του σταδίου Καραϊσκάκη έξω από τη θύρα εισόδου των επισήμων και δεν έσφαλε η εκκαλούμενη ως προς την εκτίμηση των αποδείξεων που κατέληξε στο ίδιο συμπέρασμα, ενώ είναι αβάσιμος ο λόγος εφέσεως με τον οποίο πλήττεται η εκκαλούμενη για εσφαλμένη εκτίμηση αποδείξεων ως προς το ζήτημα καταστροφής της στήλης από μηχάνημα έργων στη διάρκεια αναμόρφωσης του σταδίου. Η αφαίρεση του έτερου εικαστικού έργου που είχε φιλοτεχνηθεί από τον ενάγοντα με τα ανάγλυφα σε

πλάκες από τον τοίχο έξω από το στάδιο όπου είχαν προσαρμοσθεί έγινε όπως δέχονται τα εναγόμενα νομικά ρόσωπα στις αρχές του έτους 2001 όταν είχαν αρχίσει οι εργασίες για ανακαίνιση, αναβάθμιση και επέκταση του σταδίου χωρίς να φθάσει σε ολοκληρωτική καταστροφή αυτών αλλά να θραυσθούν ορισμένες πλάκες σε τεμάχια και εξακολουθούν να υπάρχουν μαζί με άλλες πλάκες όπου έμειναν ακέραια τα ανάγλυφα.

Δεν προσκομίζονται έγγραφα με στοιχεία της μελέτης ανακαίνισης και αναβάθμισης του σταδίου ούτε σχέδια από τα οποία να προκύπτει ότι έπρεπε να γίνει κατεδάφιση του τοίχου όπου ήταν προσαρμοσμένα αυτές οι πλάκες με τα ανάγλυφα ούτε ότι δεν ήταν δυνατή η επανατοποθέτηση των σε άλλο σημείο αυτών των έργων στον περιβάλλοντα το στάδιο χώρο μετά την ολοκλήρωση των εργασιών ανάπλασης και αναδιαμόρφωσης του. Είχε δυσμενή επίδραση στην προβολή και την εικόνα του ενάγοντος ως πνευματικού δημιουργού η υπό τις άνω συνθήκες και με φθορές σε ορισμένα από τα ανάγλυφα απομάκρυνση των πλακών με αυτά από την αρχική θέση των σε υπαίθριο χώρο έξω από το άνω στάδιο σε περίοπτη θέση σε δημόσια θέα και η αποθήκευση των από τότε σε κλειστό υπόγειο χώρο της εκ των εναγομένων Ε.Ο.Ε. Τα άνω εικαστικά έργα είχαν συνδεθεί τοπικά με το χώρο όπου επί σειρά ετών ήταν εκτεθειμένα και επηρεαζόταν και η ακεραιότητα των ως εικαστικών έργων μοναδικής ενσωμάτωσης σε χώρο όπου αναδεικνυόταν η αξία των από τις ενέργειες των εναγομένων να τα απομακρύνουν οριστικά από εκεί.

Πρόεκυψαν αργότερα προβλήματα στη συνεργασία της δεύτερης εναγόμενης με το πρώτο εναγόμενο που σχετίζονταν με τη χρηματοδότηση των έργων αναβαθμίσεως και ανακατασκευής κτιρίων του άνω σταδίου και έπαυσε η δεύτερη εναγόμενη την εκτέλεση του έργου αλλά προήλθε σε καταγγελία της συμβάσεως τον Ιούλιο του έτους 2001 και έγιναν διαπραγματεύσεις για να συνεχισθεί η εκτέλεση του έργου με συμμετοχή και άλλων φορέων και τελικά κηρύχθηκε από την Ε.Ο.Ε. τον Ιούνιο του έτους 2002 έκπτωτη η δεύτερη εναγόμενη από ανάδοχος του έργου και με την παρέμβαση και των κρατικών αρχών ανετέθη σε άλλη εταιρεία του γηπέδου ως αμιγώς ποδοσφαιρικού γηπέδου με προσθήκη κτιρίων και για μη αμιγώς αθλητικές αλλά για εμπορικές χρήσεις και τελικώς ήταν έτοιμο το γήπεδο τον Αύγουστο του έτους 2004 για να φιλοξενήσει στα πλαίσια των Ολυμπιακών Αγώνων αγωνίσματα ποδοσφαίρου. Δεν κρίνεται κατόπιν αυτών η συμπεριφορά των εναγομένων όσον αφορά την μετακίνηση των άνω ανάγλυφων χωρίς να ενδιαφερθούν για την αποκατάσταση των φθορών και την επανατοποθέτηση των σε χώρο σε δημόσια θέα είτε έξω από το στάδιο Καραϊσκάκη μετά τα έργα ανάπλασης και ανακατασκευής του σε ανάλογη θέση είτε σε άλλο αντίστοιχο χώρο προσιτό στο κοινό ότι ήταν απόλυτα δικαιολογημένη στα πλαίσια ασκήσεως του δικαιώματος κυριότητας της Ε.Ο.Ε. επί των υλικών φορέων αυτών και ως επιβαλλόμενη από εξυπηρέτηση άλλου πλέον σημαντικού συμφέροντος αναγομένου και στην εξυπηρέτηση δημοσίου σκοπού όπως η προετοιμασία του άνω σταδίου ώστε να είναι κατάλληλο να φιλοξενήσει αγωνίσματα κατά τους Ολυμπιακούς Αγώνες της Αθήνας το έτος 2004.

Ο ενάγων όπως προκύπτει από σειρά φωτογραφιών που προσκομίζει και απεικονίζουν τα άνω εικαστικά έργα του όπως είχαν τοποθετηθεί μετά την φιλοτέχνηση των εκ μέρους του στον προαναφερθέντα τοίχο έξω από το στάδιο Καραϊσκάκη υπό την αρχική του μορφή προκύπτει ότι είχε περιλάβει απεικονίσεις των άνω ανάγλυφων στον υπαίθριο χώρο έκθεσης των σε φωτογραφικό λεύκωμα που είχε κυκλοφορήσει το έτος 1992 με την ευκαιρία συμπληρώσεως τριάντα ετών καλλιτεχνικής δημιουργίας του και είχε εκδοθεί με χορηγό αλλοδαπή εμπορική και βιομηχανική εταιρεία.

Επομένως υπήρχε στα χέρια του ενάγοντος φωτογραφικό υλικό από τα άνω έργα του των οποίων αυτός ήταν πνευματικός δημιουργός για να μπορεί να τα εκμεταλλευθεί και με την αναπαραγωγή των σε αφίσες και ταχυδρομικές κάρτες που μπορούσαν να φτιαχθούν με βάση τις φωτογραφίες εκείνες και να διατεθούν από αυτόν ως έχοντα το περιουσιακό δικαίωμα που του επέτρεπε κάτι τέτοιο ανεξάρτητα από τη μεταβίβαση από του έτους 1969 των πλακών με τα ανάγλυφα άνω έργα του

μοναδικής ενσωμάτωσης στον ΣΕΓΑΣ κατά τα προαναφερθέντα.

Δεν κρίνεται ότι συνδέεται με την πιο άνω συμπεριφορά των εναγομένων σε ότι αφορά την με πρόσκληση φθορών στις άνω πλάκες με τα ανάγλυφα δημιουργός των οποίων ήταν ο ενάγων και τη διαρκή εξαφάνιση των από το προσιτό στο κοινό χώρο όπου προηγουμένως ήταν εκτεθειμένα ως έργα μοναδικής ενσωμάτωσης η επικαλούμενη ζημία του ενάγοντος από τη στέρηση δυνατότητας εκμεταλλεύσεως απεικόνισεως των άνω ανάγλυφων έργων του όπως θα αποτυπωνόταν σε βιντεοταινίες.

Κατά τα συνηθιζόμενα στις συναλλαγές δεν εκτιμάται πιθανή η επικερδής εκμετάλλευση από τον ενάγοντα διαφορετικών υλικών φορέων με μαγνητοσκοπημένη την απεικόνιση των άνω ανάγλυφων ανεξάρτητα από το αν αρκετά χρόνια πριν από την αποκόλληση των από τη θέση όπου ήταν εκτεθειμένα είχε καταστεί γνωστή η μέθοδος τέτοιας αποτύπωσης έργων πνευματικών δημιουργών.

Δεν έσφαλε το πρωτοβάθμιο δικαστήριο που αν και με διαφορετική αιτιολογία που αντικαθίσταται ως άνω δέχθηκε ότι δεν συνδεόταν αιτιωδώς η περιουσιακή ζημία που ο ενάγων επικαλείται ότι υπέστη από την στέρηση της δυνατότητας εκμετάλλευσης κατά διαφορετικό τρόπο απεικόνισεως των άνω εικαστικών έργων του όσο αφορά τα ανάγλυφα επί των πλακών από καπανδρίτη λίθο μετά την απομάκρυνση αυτών από τη δεύτερη εναγόμενη κατ' εντολή του συνεναγόμενου της νομικού προσώπου και την αποθήκευση των σε κλειστό υπόγειο χώρο από το τελευταίο και ορθώς απορρίφθηκε η αγωγή κατά το μέρος που εξητείτο αποζημίωση με βάση το άρθρο 65 παρ. 2 ν. 2121/1993. Οι περί του αντιθέτου προβαλλόμενες με τους σχετικούς λόγους εφέσεως αιτιάσεις του ενάγοντος κρίνονται αβάσιμες και πρέπει να απορριφθούν.

Από την άνω συμπεριφορά των εναγομένων και εν όψει του ότι οι εκ μέρους των επικαλούμενοι λόγοι για την απομάκρυνση και διαρκή αποθήκευση των άνω πλακών με τα ανάγλυφα έργα του ενάγοντος που ήταν πριν ως έργα μοναδικής ενσωμάτωσης σε χώρο προσιτό στο κοινό και σε δημόσια θέα, προσωρινώς μόνο δικαιολογούσαν αυτήν την μετακίνηση που έπρεπε να γίνει πιο προσεκτικά για να μην επέλθουν οι δυσμενείς σε αυτά προαναφερθείσες συνέπειες όσον αφορά την ακεραιότητα υπήρξε παράνομη και υπαίτια προσβολή του ενάγοντος ως πνευματικού δημιουργού και προσβολή του ηθικού δικαιώματος του επί των άνω εικαστικών έργων των ανάγλυφων που η καλλιτεχνική αξία των αναδεικνυόταν και από τη σειρά στην έκθεση των σε δημόσια θέα σε χώρο προσιτό στο κοινό και κρίνεται από αυτήν την υπερβαίνουσα προφανώς και τα όρια που τίθενται από το άρθρο 281 ΑΚ όσον αφορά την άσκηση του δικαιώματος κυριότητας επί των υλικών φορέων των άνω έργων εκ μέρους της εναγόμενης Ελληνικής Ολυμπιακής Επιτροπής ότι στεναχωρήθηκε και ταραχθήκε ο ενάγων που μειώθηκε ως καλλιτέχνης.

Δεν ήταν υπαίτιος αυτός για την αποφυγή προκλήσεως φθορών στα άνω έργα του ούτε για τη διαρκή εξαφάνιση των με την αποθήκευση των σε κλειστό υπόγειο χώρο αφού δεν ήταν σε γνώση του αν θα εθίγοντο τα άνω έργα του από την ανάπλαση και αναβάθμιση του σταδίου έξω από το οποίο πριν ήταν εκτεθειμένα παρ' όσα περί του αντιθέτου αβάσιμα υποστηρίζονται από τον εφεσίβλητο εναγόμενο νηδδ.

Υπέστη συνεπώς από την άνω παράνομη και υπαίτια συμπεριφορά των εναγομένων ηθική βλάβη ο ενάγων για την αποκατάσταση της οποίας εδικαιούτο κατά τα άρθρα 57, 59, 299, 914, 922 ΑΚ και το άρθρο 65 παρ. 2 περ. β'. Ν. 2121/1993 χρηματικής ικανοποίησεως. Μετά συνεκτίμηση δε του είδους και του βαθμού της προσβολής του, του πταίσματος των υπευθύνων της β' εναγόμενης κατά το στάδιο απομάκρυνσης και των εκπροσώπων και υπευθύνων του πρώτου εναγόμενου όσον αφορά την περαιτέρω μεταχείριση των έργων του της περιουσιακής καταστάσεως των μερών και της κοινωνικής καταστάσεως του ενάγοντος η ανάλογη χρηματική ικανοποίηση που εδικαιούτο ο ενάγων ανέρχεται κατά την κρίση του δικαστηρίου με βάση και τις αρχές της λογικής και της κοινής σειράς στο ποσό των

ευρώ 10.000.

Το πρωτοβάθμιο δικαστήριο κατ' εσφαλμένη εκτίμηση των αποδείξεων και εφαρμογή του νόμου έκρινε ότι δεν ασκήθηκε καταχρηστικώς από το πρώτο εναγόμενο το δικαίωμα που απέρρεε από την κυριότητα της επί του ακινήτου όπου είχαν τοποθετηθεί τα άνω έργα με τα ανάγλυφα δημιουργός των οποίων ήταν ο ενάγων να τα απομακρύνει από εκεί έστω και με φθορές που σημειώθηκαν σε ορισμένα και απέρριψε την αγωγή ως προς το κονδύλιο της χρηματικής ικανοποίησης για ηθική βλάβη. Είναι βάσιμος ο λόγος εφέσεως με τον οποίο αποδίδονται τα σφάλματα αυτά στη εκκαλούμενη και πρέπει κατά παραδοχή της εφέσεως από ουσιαστική άποψη να εξαφανισθεί η εκκαλούμενη απόφαση. Η υπόθεση κρατείται και ερευνάται με περαιτέρω από το παρόν δικαστήριο και σύμφωνα με όσα αποδείχθηκαν πρέπει να γίνει δεκτή η αγωγή κατά ένα μέρος ως ουσιαστικά βάσιμη και να αναγνωρισθεί ότι από τα εναγόμενα νομικά πρόσωπα οφείλεται εις ολόκληρο στον ενάγοντα ως χρηματική ικανοποίηση ποσό 10.000 ευρώ, πλέον νόμιμων τόκων ...